

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompai Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Kölcsönös megbecsülés.

Lezajlottak városunkban a pünkösdi ünnepek napjai. Zajlásról azért beszélhetünk az idén, mert olyan vallási aktusnak voltunk tanúi, a milyen évekig nem látható városunk falai között. Itt járt a rozsnyói kath. egyházmegye főpásztora, hogy mintegy 900 ifju hívőnek kiosssa a bérmálás szentségét.

Megjelenése ünnepszámba ment városunkban és dicséretre méltó módon igyekeztek a különböző hatóságok és a testvér hitfelekezetek arra, hogy a körünkben áldás-osztásra megjelent püspököt üdvözljék.

A 20-ik századhoz igazán méltó a vallási türelem és egyetértés: a barátság egészen az oltárig.

Mert nem kívánja azt senki, hogy az üdvözlő vagy üdvözlésre megjelenő a saját hitelveiből és meggyőződéséből engedjen és nem volna a 20-ik század előhaladásához méltó, ha a különböző meggyőződésű és világnézetű emberek kínai falakkal akarnának egymástól elzárkózni.

Érthető volt ez pár száz évvel ezelőtt: a vallási forrongások gyermekkorában, amikor egyik fél alig tudott a másikra nézni anélkül, hogy a kezeit ökölbe ne szorítsa.

De hála Istennek, a fölvilágosodás terjedésével elmúlt az ököljog és a fogvicsorgatások szomorú korszaka, anélkül, hogy a hit megszűnt volna tényező lenni az életben, sőt az igazán művelt embernek a hite a leginkább fölemelő látvány másokra nézve, mert így bizonyul be a világ előtt, hogy a tudás és műveltség még nem az egész ember, hanem az ember természetében rejlő és évezredek óta fejlődő vallási elem szintén kielégítést kíván és csak evvel lesz az emberből harmonikus lény.

Az igazán művelt ember nem is fog soha arra törekedni, hogy az indiai bon-

czok fanatizmusára emlékeztető göggel elzárja magát más embertársaitól és érintkezni fog a más világnézetűekkel is a műveltség és a társas élet követelményei szerint. Tudja ugyanis, hogy szerencsétlen és szomorú világnézet az, amelyet csak úgy lehet fentartani, ha követői elzárkóznak a másokkal való érintkezéstől. Amit csak így lehet megvédeni az elpusztulástól, annak az élet nem érdemes arra, hogy fenmaradjon.

Manapság a társadalomban a szabad verseny korát éljük mindenben, főleg a szellemi és a lelki javak terén.

Évszázados harcok juttattak hozzá, hogy ezt a lelki szabadságot előtérbe hozza a harcok nagysága arra ösztönöz, hogy ezt a lelki szabadságot mindenki szemben megbecsüljük és gyakoroljuk. Mert ha csak a magunk világnézetének vindikáljuk a lelki szabadságot, a más nézeteket pedig meg akarjuk attól fosztani és el akarjuk nyomni nyilt vagy alattomos módon, akkor már nem vagyunk a lelki szabadságnak igaz hivei, hanem inkább beillünk az emberi történet sötét századainak rég letűnt korszakába, bármint nevezzék is a jelenben azt a pártot, a melyhez tartozunk.

Mert nem az elnevezéstől függ az embernek minősége és kiléte, hanem a szív és a lélek igazi műveltségétől és bármennyire tiszteletreméltó legyen is valakinek kemény meggyőződése, mégsem nyerheti meg rokonszenvünket, ha visszataszító, ellenséges formában mutatkozik.

A mi korunk a haladás, fölvilágosultság, türelem és szeretet korszaka és ezek a jellemvonások olyan mélyen véssődnek be a korszellemmel az emberek szíveibe, hogy csakis ezen az uton lehet a jelenkor modern emberének szívéhez hozzáférközni. Más uton: keménységgel, elnyomással, elzárkózással csak ideig-óráig lehet valami sikert fölmutatni, de az a siker buborék gyanánt szétfoszlik,

amint a káplárpálcza kemény suhogása nem hallatszik a hátunk mögött.

A mi korunk szellemében benne van a humanizmus, az emberszeretet, az ember megbecsülése tisztességének mértéke szerint s aki ettől eltérő uton járna, igen nagy tévedések áldozatává tenné egész életének működését.

Állandó sikerek csakis ezen az uton várhatók s az élet, a társadalom nagy versenyében csakis azok a világnézetek lesznek győztesek és fenmaradók, amelyek a humanizmushoz, az emberszeretethez, a korszellemhez legjobban tudnak alkalmazkodni.

A most lefolyt ünnepek örvendes tanuságot nyujtanak arról, hogy városunk vezető elemeiben és többségében a korszellem szavát megértik s a kölcsönös türelmet és emberbaráti szeretetet a különböző világnézetűek érintkezésében okosan és helyesen gyakorolják. Ezek a dolgok arról is tanuskodnak, hogy a műveltség és fölvilágosodás olyan mérvben behatoltak a lelkekbe, hogy feledésbe kezdenek menni a mult idők kicsinyes torzsalkodásai és gyerekes gunyolódásai.

És ha korunk szellemét még jobban megértjük, akkor fokozott szeretettel közeledünk egymáshoz, hogy egymáson segítsünk, a mire ennek a szegény magyar nemzetnek lesz a legnagyobb szüksége! △

A központi járás ügye.

Mult heti számunkban röviden megemlítettük, hogy Rimaszombat város széleskörű mozgalmat indított a központi szolgabírói járás ügyében. Tudvalevőleg bölcs alispánunk kezdeményezésére ezen járást a vármegye törvényhatósági bizottsága, már a mult évi márczius hó 31-én megtartott közgyűlésében hozott egyhangu határozatával megszervezte. Saj-

Pártos Manó

Dr. Zimmermann philadelphiai egyet. tanár volt assisztense

fogászati műterme

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 22. szám alatt,
a Zsuffa Kálmán-féle házban. :-: :-: :-:

Foghuzás, fogtömés és különleges munkákra,

ugymint: fogak és gyökerekre, arany és platina koronák készítése, szájpaddlás nélküli hidmunkák ugyancsak arany, platina és porcellánból, a melyek nem vehetők ki a szájból, továbbá porcellán, arany és platina tömések. :-: :-: :-:

nos, a belügyminiszter ezen par excellence közérdekű vármegyei határozatot tisztán pénzügyi okoknál fogva nem hagyta jóvá. Ámde a megszervezett központi eljárás érdekeltsege nem tud belenyugodni a miniszter elutasító rendeletében, mert tagadhatatlan, hogy a mai absurd közigazgatási beosztás mélyen belevág úgy Rimaszombat városnak mint még inkább annak vidékének érdekkörébe. Mert ma, midőn mindenütt megnyilvánul az a törekvés, hogy a közigazgatást és törvénykezést minél olcsóbbá, közvetlenebbé és könnyebben hozzáférhetővé kell tenni; ma, midőn a kormányhatóságok is kihelyezik közegeiket a perifériákra, hogy azok az ország lakosságával minél gyakrabban és minél közvetlenebbül érintkezessenek; kérjük, nem-e absurd egy oly közigazgatási és törvénykezési beosztás, mely arra kényszeríti a rimatamásfalvi, zeherjei, cserencsényi, dusai, osgyáni, balogpádári stb. lakosokat, hogy amennyiben például egy cselédkönyvre van szükségük, avagy kihágási ügyben vannak idézve, avagy bármely más dolguk van a közigazgatási hatóságnál vagy a járásbírósnál, akkor mértföldes utakat tegyenek meg Nyustyára avagy Feledre, hogy céljukat elérjék. Egy-egy ilyen kirándulás egy egész napot vesz igénybe, holott ha a járási székhely Rimaszombatban volna, úgy ezen községek lakossága közigazgatási ügyes-bajos dolgait alkalmi beutazásokkal kapcsolatosan tudná 1—2 óra alatt elvégezni.

Hatványozott mértékben érezhető a mai helyzet tarthatatlansága, főleg azóta, amióta a feledi járás telekkönyvi hivatalát is áthelyezték Feledre és így ezek a községek kényszerültek telekkönyvi ügyekben is, Rimaszombaton át Feledre utazni.

Mindezen körülmények a helyzetet immár teljesen tarthatatlanná és türehtelenné tették és így a központi járás ügyében Rimaszombat város agilis polgármestere értekezletet hívott össze, mely f. évi junius hó 10-én Rimaszombatban a városháza tanácstermében lett megtartva és melyről tudósítónk következőkben számol be:

Méreteiben impozáns, lefolyásában pedig valóban lelkes és felemelő volt azon értekezlet, melyet dr. Kovács László, városunk kitűnő polgármestere a központi járás ügyében hívott össze. Noha az értekezlet kezdete d. e. 9 órára volt jelezve, már jóval ezen idő előtt megjelent a nagy tanácsterem érdeklődő közönséggel. Eljöttek az érdekeltséghez tartozó 9 körjegyzőség minden egyes községének 87 hivatalos képviselője s a 39 községnek színe-java, többek között: dr. Szuchanék József uzapanyiti, Liphay Ede nagyszuhai, Nyeste József guszonai és Krosniczky János osgyáni róm. kath. plébánosokat, (Barilla János rimaráhói róm. kath. plébános levélben mentette ki magát.) Szük Gyula uzapanyiti ev. ref., Chován Sándor bugyikfalai és Palkovits József alsósziklasi ev. lelkészeket, megjelentek továbbá a Coburg hercegi uradalom képviseletében Czirbesz József urad. főintéző és Szepesházy Kálmán urad. főerdőmester, Okolicsányi János rimaráhói nagybirtokos, Vajda Pál lyukva-pusztai nagybirtokos, továbbá Valkay László, Lovcsányi Béla, Várhegyi Gyula, Lovas Sándor, Simonffy Pál, Veizer Károly, Garai Arnold, Kengyel Lajos, Scholtz Pál és Vitális Ferencz körjegyzők, Salvendy Gyula és Tepper Lajos nagybérlők stb. úgy, hogy a megjelentek nagyrésze a teremben el nem férvén, kiszorult a folyosóra.

A városháza ódon stílusu nagyterme, sok heves szóharcoknak színhelye, most valóban gyönyört keltő és lelket emelő látványt nyújt.

Van abban valami nagyszerű, valami fenségesen megkapó, midőn férfiak, ifjak és vének, rang, rend és felekezeti különbség nélkül, menten minden hivatalos befolyástól és külső kényszerítől, tisztán saját elhatározásukból, szívük sugallatát követve, összegyűlnek, hogy önzetlenül tüntessenek egy nagy és vitális cél érdekében. Ez az ugynevezett tömegsuggeráció: a lélek leghatalmasabb érzése és rugója minden közös emberi tettek és érzelmek. Ezek a férfiak legnagyobb részt földmivelők, a népnek egyszerű és romlatlan gyermekei, kiknek most a legszorgosabb mezei munka idejében ugyszólván minden órájuk aranyát ér, egyetlen hívó szóra megjelentek, hogy tanubizonytságot tegyenek arról, hogy nem valamely csillogó és tetszetős jelszóban egyesülnek, hanem hogy igenis szinte életkérdés mindnyájunkra nézve az az ügy, amit most siri csendben és ünnepléses hangulatban tárgyalnak. Itt nem hódolnak a partikuláris és egyéni érdek gyarló kultuszának, hanem annak az oltárán áldoznak ami kell, hogy a legfontosabb, a legnagyobb és legszentebb tényező legyen az emberi társadalom életében: a közérdeknek.

Pont 9 órakor nyitotta meg a polgármester az értekezletet. Üdvözlö a nagyszámban megjelenteket és köszönetet mond a megjelenésükért. Rimaszombat városa — ugymond — a hozzá gravitáló községeket mindenkor úgy tekinti, mint a pater familiás a család tagjait. Szeretettel öleli őket a kebelére és mindenkor kész érdekeikért nemcsak szóval de tettel is, nemcsak frázisokkal, de áldozatokkal is sikra szállani. Olyan ez a város mint az atya, kinek szerető gyermekeit erőszakkal arra akarnak kényszeríteni, hogy otthagyják szerető szüleiket és idegen, messze eső helyekre vándoroljanak. Szívükből megköszöni, hogy oly fényes tanubizonytságot tettek a községek Rimaszombat iránti tántoríthatlan hűségükről és ragaszkodásukról. Sajnálatát fejezi ki, hogy az érdekeltség díszei Farkas Zoltán orsz. képviselő és Farkas Géza cs. és kir. kamarás egyéb halaszthatatlan teendőiknél fogva meg nem jelenhettek, de örömmel jelenti, hogy mindketten aktív harcosai és lelkes támogatói a megindított mozgalomnak. Ezek után felolvastatta a központi járás ügyében a törvényhatósági bizottsághoz intézendő feliratot, melyet az ügy fontosságára, az érdekességére való tekintettel szükségesnek tartunk bő kivonatban közölni és pedig már azért is, mivel ezen rendkívül érdekes tartalommal bíró felirat mint maradandó becsü és értékű kulturhistóriai dokumentum is, városunk és vidéke lakosságának legszelesebb rétegeiben méltán és joggal tarthat igényt és számot a közérdeklődésre. A felirat nagyjában a következő szöveggel bír:

„Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A tekintetes törvényhatósági bizottság 1913. évi november 31-én tartott közgyűlésében 2738—1913. szám alatt elhatározta, hogy tekintettel arra, miszerint az általános közigazgatási, mint a jogkereső közönség érdekeinek megóvása s biztosítása végett az eddigi járási beosztás területi, népességi, helyi, közlekedési viszonyok és egészségügyi körök czélszerűbb beosztása szempontjából tarthatatlan és megváltoztatásra megérett Rimaszombat székhellyel egy központi járást létesít.

Ez az új, ugynevezett „központi járás“ a jelenlegi rimaszombati, de tényleg „nyustyai“ járás 5 körjegyzőségében csoportosított 21 kisközségből s a feledi járás 4 körjegyzőségbe csoportosított 18 kisközségből alakult volna, vagyis 9 körjegyzőségbe csoportosított 39 kisközség 17293 lélekszámmal alakotta volna a központi járást. Egyidejűleg kimondotta a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy ezen új központi járásnak törvénykezési és pénzügyi tekintetben is Rimaszombat székhelyhez leendő csatolása feltétlenül szükséges s e cél elérése érdekében az igazságügyi miniszter urhoz felirat intézését határozta.

E minden tekintetben bölcs egyhangúsággal meghozott törvényhatósági bizottsági véghatározat azonban a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur jóváhagyásában nem részesült s így mi, tisztelettel alulírt érdekeltség arra lennénk kárhóztatva, hogy egy minden tekintetben természetellenes kötelek rendkívül súlyos ter-

hekkel járó következményeit nyögjük. Ebbe az állapotban, tekintetes törvényhatósági bizottság! már csak azért sem nyugodhatunk bele, mert biztos tudomásunk van arról, hogy a közigazgatás államosításával kapcsolatban a m. kir. belügyminiszteriumban új közigazgatási beosztás készül, mely munkálatoknak a mi helyzetünk figyelembe vétele nélküli elkészülte esetén a mai tarthatatlan állapot véglegesítettnek s nekünk még a reménység sem maradna meg arra, hogy a nagy közérdekű sérelmünk valamikor orvoslást nyerhet.

Fel kell azért emelnünk s fel is emeljünk tiltakozó szavunkat a mai közigazgatási igazságügyi beosztásunk állandósítása ellen, egyben a legmélyebb tisztelettel kérjük a tekintetes törvényhatósági bizottságot:

méltóztassék helyzetünk orvoslását célzó 2738—1913. kgy. számú véghatározatát megújítani, annak jóváhagyásban részesítése iránt minden emberileg lehető elkövetni, legfőképen azonban a Főispán ur méltóságát felkérni, hogy bennünket, tisztelettel alulírt érdekeltséget kegyeskedjék a nagyméltóságú Miniszterelnök és Belügyi miniszter ur elé vezetni, hol egy legalább 100 tagú küldöttség útján óhajtjuk közéletünk eme mély sebet feltárni.

Emez elhatározó lépésre vezető indokaink nagy részét mi, a vidéki érdekeltség, már feltártuk amaz együttes határozatokban, melyeket az illetékes főszolgabíró urak annak idején 994—1913., illetve 959—1913. számok alatt a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz beterveztettek. Minket évszázados kötelek fűznek Rimaszombat városához! ott értékesítjük terményeinket, ott szerezzük be szükségleteinket, oda fűznek fennálló hitelügyi viszonyaink, ott kell keresnünk a jövőben is minden ily természetű szükségletünk kielégítését, mert így legkönnyebben tarthatjuk rendben dolgainkat, mert legkönnyebb és legolcsóbb az oda és visszajuttatás. Egy pillantás Gömör- és Kishontvármegye térképére, bárki előtt nyilvánvalóvá teszi azt az egyedül jogos és helyes beosztást, hogy mi, kik mintegy gyűrű vesszük körül Rimaszombatot, kiknek összes közlekedési utjaink e városba torkolnak, minden néven nevezendő viszonylatainkban csakis ide tartozhatunk. Egy pillantás erre a térképre, bárkit is meggyőz arról, hogy mi jelenleg egy célján tullott golyó szerepét töltjük be, mert ügyes-bajos dolgainkban keresztül-kasul járunk ezen a városon, mely természetes és jogos központunk s pénzt és időt pocsékolva holt pontokra kell napról-napra vándorolnunk. Mi, a rimatamásfalvi körjegyzőséghez tartozó 5 községi lakosok igen sokan adófizetői vagyunk a városnak, mert közvetlen közelségnél fogva a határ egy részét mint tulajdonosok, részben mint bérlők, mi műveljük. Mi az osgyáni és nagyszuhai körjegyzőséghez tartozó 8 községi lakosok nagy anyagi áldozattal a múlt évben azzal a célzattal építettük meg a Rimaszombat—poltári helyiérdekű vasutat, hogy az új járás központjával minden időben megfelelő összeköttetésünk legyen. Mi, az alsósziklasi és rimaráhói körjegyzőség 8 községe pedig naponta 5 vonattal juthatunk be Rimaszombatba s 6 vonattal mehetünk vissza, vagyis valamennyien abban a helyzetben volnánk, hogy egy központi járás létesítése esetén ügyes-bajos dolgainkat 1—2 óra alatt minimális költséggel elvégezhetnők, míg a jelenlegi állapot mellett, mikor Rimaszombattól még 30 kilométerre kell utaznunk egy olyan helyre, hol semmi más dolgunk nincs, jó, ha egy teljes nap feláldozásával és dupla költséggel végezhetünk. Még frappánsabb ez a jelenlegi állapot tarthatatlansága velünk, felsőbalogi, meleghegyi, dusai és bátkai körjegyzőségekhez tartozó 18 községbeli lakosokkal szemben, kik ha jelenlegi járási központunkra akarunk jutni, először 10—20 kilométer utat kell megtennünk kocsin Rimaszombatba, hogy innen aztán vonatra ülve eljuthassunk a járás székhelyére; ez feltétlenül egy teljes napot kíván s mégsem végeztünk egyebet, mint a mi a járás székhelyén volt csak elvégezhető. Ha járásunk székhelye Rimaszombat volna, odajutásunk alkalmával fuvarunkat fa, termény, élelmi cikk szállításra is felhasználhatnók, mert volna időnk azok értékesítésére is úgy, hogy a hivatalos utat hasznosíthatnók is, mi ugyancsak ránk férne. Ugy vagyunk értesülve, hogy a nagyméltóságú m.

kir. belügyminiszter ur a törvényhatósági bizottság 2738—1913. kgy. számú véghatározatát csupán a központi járás felállításából származó, mindössze 13545 kor. 50 f. költségöbbllet miatt nem hagyta jóvá; ha azonban ezzel az összeggel szembe állítjuk 39 községnek a jelenlegi járási székhely távoli fekvéséből folyólag elviselni kénytelen hátrányait, költségöbblletét és munkamulasztását, akkor az a többkiadás, amennyibe az új járás felállítása kerül, komoly számításba annál kevésbé jöhet, mert a közigazgatás államosítása után az államosított vármegyei tisztviselői kar egy egységes statust fog képezni és így az egyenletesebb elosztás és a munkaerő jobb kihasználása folytán, bizonyára az államkincstár külön megterhelhetése nélkül is jut majd kellő számú tisztviselő a központi szolgabírói hivatal részére, mely a vármegye nagy palotájában könnyen talál elhelyezést és mert a netán mégis felmerülő ezen csekély költségöbbllet tetemes része megtérül az által, hogy a szervezendő központi járás székhelye az egyes községekhez igen közel fog esni és így a járás tisztviselői által az államkincstár terhére teljesített helyszini kiszállások költségei jelentékenyen kisebbek lesznek a mai uti illetményeknél. De nem jöhet számításba ez az összeg akkor, ha ennek elvonása által egy évszázadok óta egymásra utalt vidék erőszakosan tagoltatik szét, elvitázhatatlan kárára épen az összetartozásra állapított összes közigazdasági, ipari, kereskedelmi és kulturális intézményeknek.

Az időmulasztás különösen nekünk, Nagyszuha, Cserepes, Susány és Fazakaszsalukságy községi lakosoknak, kik tulnyomólag házi agyagipari foglalkozást üzünk, nem eshetik a kizárólag földmíveléssel foglalkozó községek lakosai viszonyaival egyenlő elbírálás alá. Mi ugyanis a házi iparágat télen nyáron folytatjuk, s így időnként mindig értékesíteni tudjuk. De e községek lakosai közül sokan a háziipar keretét meghaladólag agyagipari készítményeinkkel kereskedést is folytatunk s e minőségünkben gyakran van dolgunk a járás székhelyén a szolgabírói hivatalban. Ma egy ilyen ut korá reggeltől késő estig tart, míg ha a járásunk székhelye Rimaszombat volna, akkor az ut vonaton egy fél nap alatt megtehető volna s e mellett a városban kereskedői minőségünkől folyó üzleti ügyeinket, s a szintén ott székelő munkásbiztosító pénztári teendőinket is elvégezhetnők.

De a milyen nehéz mindannyiunknak a jelenlegi járási központ elérése, époly nehéz a járási központokban székelő tisztviselőknél községek meglátogatása. De hát akkor miért tartozunk mi közigazgatásilag Feledhez vagy Nyusztához? Avagy a modern közigazgatás legfőbb kritériuma az, hogy egy egy kihágási ügy tárgyalására minél messzebb s minél drágább uton kelljen vándorolni!

Nem kicsinylendő hátrány a mai állapotok között a postaforgalom nehézkessége s a közigazgatás gyorsaságát gátló körülményessége. Mennyi felesleges dolgot ad például ma a feledi és nyusztai postahivataloknak a Rimaszombaton át községeinkbe irányított levelek és egyéb küldemények kezelése? Ma egy hivatalos levél a járási székhelyről második nap este vagy harmadik nap délben érhet községünkbe. Ha a járás székhelye Rimaszombat volna, ugy a feladás napján minden levél rendeltetése helyére érkeznek s másnap legkésőbb, de még az nap is intézkedés alapját képezhetné.

Ma, midőn a nyusztai járás Rimatamástalvától Forgácsfalváig, a feledi járás pedig Fülektől Gesztesig terjed, tehát légvonalban is majdnem 100 kilométernyi területet ölel át, a járási szolgabírák és beosztott tisztviselőik még a legnagyobb erőfeszítés mellett sem képesek arra, hogy működési területük minden részével a kontaktust állandóan fentartsák, hogy járásuk politikai és adminisztratív vezetését pontosan, szabatosan, jól elláthassák és hogy nagymérvű irodai elfoglaltságuk mellett a külszolgálatot is megfelelően elvégezhessek.

Ezzel szemben a megszervezendő központi járás arra lesz hivatva, hogy tehermentesítse a nyusztai és feledi főszolgabírák, illetve hivatalaiknak ez idő szerint teljesen tulterhelt és ebből kifolyólag megfelelő módon el nem látható munkakörét úgy, hogy ezek a szűkebb határok közé vont működési területük községeiben

gyakrabban fognak megjenhetni és így módjukban leend majd a közigazgatás menetét közvetlenebbül megfigyelni és ellenőrizni; az új járás községeknek lakossága Rimaszombaton fogja alkalmi kirándulásaival kapcsolatosan közigazgatási ügyes bajos dolgait elláthatni, miáltal sok fáradságtól, pénzkidrástól és munkavesztéstől lesz megkímélve.

A központi főszolgabírónak módjában állandóan majd az alája rendelt körjegyzőkkel és községi bírákkal, ugyszintén a gondjaira bizott járás közönségével sűrűbben érintkezni, panaszait és óhajaikat megösmerni. Mindezen körülmények végső eredményükben a politikailag exponált nemzetiségi vidéken is növelni fogják a hazafias érzést, öregbiteni fogják a magyar állameszmét, emelni fogják a közjót és a hatóság iránti tiszteletet és bizalmat s ez okvetlenül a közigazgatás javára fog válni.

Ami aztán Rimaszombat városnak az új központi járás felállításához fűződő érdekeit illeti, azok semmiben sem különböznek más, ugyancsak megyei székhelyként jelentkező városok érdekeitől. Csakhogy a míg más megyei székhelyül szolgált városok természetszerűleg élvezik mindamaz előnyöket, melyek ezen helyzettel járnak, Rimaszombat nemcsak, hogy ezt meg nem kapja, de ellenkezőleg sajátságos balkezeséssel elveszik tőle még azt is, amiye volt. És itt gondolkodóba kell esnünk, hogy miként egyeztethető össze az állami kormányzatnak a nemzeti gyarapodásban nagy szerepre hivatott város fejlesztési politika felismeréséről tanuskodó várossegélyezési akciójával az a tény, hogy ugyanakkor, mikor készpénzzel segélyez, a városi fejlődés közvetett eszközeit, az idegen forgalmat involváló közintézményeket pedig minden alapos ok nélkül elviszi tőlük.

Joggal hivatkozunk tehát a közigazg. reformjával kapcsolatosan folyamatban lévő új járásbeosztási munkálatokra, mely ténykörülmény a cselekvésre int!

Az alapot már megadja maga az a tény, hogy nincs az országban még egy megyei székhely, mely egyszersmind járási központ is ne volna. Megadja továbbá az a körülmény, hogy Rimaszombat város itt a nemzetiségi véghatáron évszázadok óta olyan kulturmissziót teljesít, mellyel nem a gyengítésre, hanem inkább az erősítésre szolgált rá.

A legutóbbi évek milliókra menő beruházásai a jövő fejlődésre voltak állapítva. A tekintetes törvényhatósági bizottságnak a központi járás felállítása szükségességét már régebben, még a 2738—1913. számú véghatározat meghozatala előtt nyilvánvalóvá lett, egyértelmű elismerő állásfoglalása volt például egyik legfontosabb indító oka azon elhatározásunknak, hogy a rimaszombat—poltári h. é. vasut kiépítéséhez 440000 korona készpénzzel és tekintélyes értékű területtel járultunk hozzá, mert ez a vasut hivatva volt a tervezett központi járás területébe sorozott 3 körjegyzőség számára a központ könnyű megközelítésére alkalmas közlekedési eszközül szolgálni; a rimaszombat—rimatamástala—dusai viczinális ut kiépítése és fenntartásához az öszköltség 67%-val járul hozzá a város, hogy az ezen utvonalon fekvő s szintén a szervezni remélt központi járáshoz tartozó községeknek a központtal megfelelő összeköttetést teremtsen, sőt a mult évben átvállalta a város egészen az ezen utvonalon fekvő 4 drb. Rimahid, illetve átereszt újraépítési, legalább is 80000 koronát kitevő költségét, hogy e községeknek a városhoz fűződött voltát ezzel is dokumentálja s a hozzá gravitáló községeknek segítségére legyen. Ugyszólván egyedül építette ki a város a meglehegyi viczinális utat s ma is évi 1016 koronával járul annak a fenntartásához s ezzel szintén egy körjegyzőség részére biztosította a város könnyű megközelíthetését.

Ime tekintetes törvényhatósági bizottság, ezen adatokkal dokumentáltuk azt, hogy Rimaszombat város milyen czéltudatos s amellet nagyon is költséges előmunkálatokat végzett a tekintetes törvényhatósági bizottság által is szükségesnek elismert központi járás szervezése érdekében a városon kívül is, a tervezett járás területén. Valahányszor a várost körülvevő vidék közforgalmi viszonyainak utépítés vagy egyéb művek létesítése által való javításáról volt szó, városunk mindenkor azzal a döntő indokkal vállalta a

nagy terheket, hogy a leendő központi járás létesítése érdekében kell azt megtenni. Oly természetesnek, annyira magától értetődőnek tudtuk e kérdés kedvező megoldását, hogy egy kormányhatósági elutasításra egyáltalában nem számítottunk. De most is meg vagyunk arról győződve, hogy ha a tekintetes törvényhatósági bizottság 2738—1913. számú véghatározatát megújítja s annak indoklásába beilleszti a jelen felterjesztésünkben a vidék, valamint a város részéről felhozott konkrét érveket s a járás felállítását indokoló adatokat s ha a körülményeket az érdekeltség egy megfelelő számú küldöttséggel illetékes helyen a főispán ur Ö méltósága vezetése alatt feltárja, akkor egy újabb elutasítás bekövetkezni nem fog.

Kérve azért a Tekintetes törvényhatósági bizottságának a felterjesztésünkben előbb foglalt zárkérelem értelmében leendő intézkedését, vagyunk: stb. stb."

A polgármester által remek tollal megfogalmazott magas és igazságos érveket tartalmazó kérvény mély benyomást tett a hallgatóságra; de szinte megilletődést váltott ki a kérvény ama része, melyben Rimaszombat város helyzetét és minden téren való mellőzését ecseteli. És valóban ennek minden egyes kijelentése ugy hangzik, mint egy zokogó panaszkodás, mintegy siró rekrimináció, megértést és támogatást, jóindulatot és segítséget kér az intéző köröktől, az a férfi, ki a szülővárosát talán még az életénél is jobban szereti.

A felolvasott kérvényt az értekezlet egyhangú lelkesedéssel magáévá tette és ezután a polgármester indítványára elhatározta, hogy egy később meghatározandó napon legalább 100 tagu küldöttség útján tisztelegni fog a miniszterelnöknél és belügyminiszternél. Megbizta a polgármestert, hogy az érdekeltség nevében felkérje a főispán ur Ö méltóságát, hogy a küldöttséget vezesse és legyen annak jóakaratu szószólója.

Elnöklő polgármester ujólag is köszönetet mond a megjelenteknek, mire lelkes éljenzés közeptte a szép és impozáns értekezletet be-rekesztette.

Meghívó.

Az állami polgári leányiskolában a rendes osztályvizsgákat a következő napokon tartjuk: Jun. 15-én d. e. 8 órától az I. A) és I. B) oszt. " 16-án d. e. 8 " a II. osztály. " 17-én d. e. 8 " a III. osztály. " 18-án d. e. 8 " a IV. osztály. " 18-án d. u. 2 " a mag. tan. írásb. vizsg. " 19-én d. e. 8 " a " szóbeli " " 20-án d. e. 11 órakor a tanév bezárása.

A polgáristák rajzai és kézimunkái a vizsgák ideje alatt külön teremben lesznek bemutatva.

A kézimunka tanfolyamon készített kézimunkák pedig egy más teremben junius 17., 18-án 9 órától 12-ig és 20-án 11—1-ig lesznek láthatók.

E vizsgálatokra a kir. tanfelügyelőséget, a gondnokság tagjait, a szülőket és érdeklődőket meghívom.

Rimaszombat, 1914. junius 12.

Kárpáti Sándorné, igazgató.

Meghívó.

A tiszolci halásztársulat igazgatósága f. hó 14-én d. u. 4 órakor a Rimavölgyben, a tiszolci vasgyári viztisztító gát mellett ujonnan épített mintaszerű halköltő telepét hivatalosan átveszi, amelyre a t. tagokat és vendégeit tisztelettel meghívja. — Ez alkalommal zsványpecsenye és italokról gondoskodva lesz, miért is tisztelettel kérjük a résztvenni szándékozókot, hogy a megjelenést az alulírott titkárral lehetőleg előre közöljék. — Tiszolcz, 1914. junius 9-én. Szántó Sándor, titkár. Dr. Daxner Samu, elnök.

Hirek és vegyesek.

A bolgár király útja. Ferdinánd bolgár király, a „Murány grófja“ mult vasárnap reggel Ebenthalból a rutkai gyorsvonaton Lo-

sonczra érkezett, hol az állomáson dr. Valihora János apát-plébános — kit a király jöveteléről táviratilag értesített — fogadta, miután az inkognitóban utazó magas vendég a hivatalos fogadtatás teljes mellőzését kérte. Az állomásról a templomba ment a bolgár király s ott 10 órakor misét hallgatott. A mise végén a közönség állva énekelte a magyar Himnuszt s a király is velük énekelte. Mise után a Kubinyi-terén sétát tett a király, majd a plébániára ment, hol villás reggelit szolgáltak fel. 12 óra előtt a Budapestről előre megrendelt két bérautón elhelyezkedtek s utnak indult Ferdinánd bolgár király magyar magántitkárával: dr. Csipkával és egy udvari lakájjal, s a másik automobilon két szolga volt a király podgyászaival. 1/2 óra tájban robogott városunkon keresztül a két autó s az utcán járókelők felismerve a bolgár királyt, tiszteletteljesen emelték le kalapjukat. A király Balogra ment, hol a kastélyban rövid dejeuner fogyasztott el s mindjárt utra-kelt s egyenesen a plesszói vadászlakba utazott. Murányban két hetet fog tölteni a bolgár király s itt a Murányhuta melletti nagyszabású vadász-kastély építkezését megtekinti. A király az építés minden mozzanatát nagy figyelemmel kíséri s a hatalmas épület jövőre már felépül s a király és családja rendelkezésére fog állani.

Egyházmegyei közgyűlés. A gömői református egyházmegye junius 18 án Rimaszombatban közgyűlést tart, ujonnan választott esperesének: *Czinke* Istvánnak ünnepélyes beiktatása végett. Az ünnepélyes beiktatás *Bornemisza* László egyházmegyei gondnok elnöke alatt, délelőtt 10 órakor veszi kezdetét istentisztelet keretében, a ref. templomban, a hol a helybeli urhölgyekből és férfiakból alakított vegyes énekkar és a ref. egyházi énekkar alkalmi darabokat fog énekelni. Déli egy óra-kor a beiktatott esperes tiszteletére, az egyházmegye és a ref. egyház közebédet rendez, a kik részt óhajtanak venni: azoktól a Vármegyei kaszinó, az Otthon kör és a Polgári olvasókör helyiségében kített ivekre kérjük sürgősen b. aláírásukat.

Főiskolai igazgató-tanácsos. Örömmel közöljük, hogy *Farkas Géza* cs. és kir. kamarást a folyó hó 4 én Miskolcra tartott kerületi gyűlésen a tiszáninai ref. kerület a sárospataki főiskola igazgató-tanácsosává választotta egyhangulag. — Közéletünk e kiváló és népszerű alakja iránt megnyilvánult e szép és méltó bizalom széles körökben kelt őszinte örömet.

Nyugdíjba vonulás. Főgimnáziumunk igazgatója dr. *Veress Samu*, a mult héten (hétfőn) tartott igazgató-tanácsi ülésen beadta nyugdíjazás iránti kérvényét. Az igazgató tanács sajnálattal vette tudomásul, hogy a tanári kar-nak régi, érdemes tagja és 6 éven át igazgatója a végződő iskolai évvel megváltik állásától és nyugalomba vonul s azért érdemeinek elismerése és méltánylása mellett terjeszti föl beadott kérvényét felsőbb helyre. A nyugdíjba vonuló igazgató társadalmi életünknek hosszú idő óta kedvelt alakja, a ki mindenütt ott szerepelt a köz- és társadalmi életben és kivette részét: kivált az irodalmi és művészeti munkálkodásból. Lapunknak is szerkesztője és hosszabb időn át munkatársa volt s azt hisszük, hogy egész közönségünk elismerő méltánylásával találkozik, amikor 30 éves tanári működés után visszavonul a hivatalos életből.

Doktorrá avatás. *Einhorn* Dezsőt, *Einhorn* Károly helybeli terménykereskedő szorgalmas fiát f. hó 13 án (szombaton) avatták Kolozsvárott a jogtudományok doktorává.

Tanáraink az érettségén. *Loysch* Ödön főgimn. tanár f. hó 8—10 én a rosznyói ág. ev. főgimnázium érettségi vizsgáján elnökölt s a kormányt *Reichenhaller* Kálmán egyet. m. tanár, czimz. főigazgató képviselte. 23 jelentkező közül 4 jelesen, 7 jól, 12 egyszerűen érett, 3 tanuló 2 hó múlva javít, 1 a vizsgálatot ismétli. — Dr. *Wallentinyi* Dezső főgimn. tanár ugyanekkor Nyiregyházán az ottani ág. ev. főgimnázium érettségi vizsgáján a kormányt képviselte. Itt említjük meg, hogy *Lőrinczy* György kir. tan. vármegyénk kir. tanfelügyelője f. hó 17-étől a nagykorúsi képezdében vezeti a kormány képviselőjében az évről vizsgálatokat. — Megemlítjük még, hogy nálunk az érettségi junius 22-én kezdődik, amelyen *Geduly*

Henrik tiszai ág. h. ev. püspök elnököl és *Leffler* Samu nyiregyházai főgimn. igazgató lesz a kormányképviselő.

Pósa-ünnepély. *Pósa* Lajos írói működésének negyvenedik évfordulója alkalmából f. hó 7-én Budapesten nagy érdeklődés mellett ment végbe a gyermekek jubiláris ünnepélye. A millenáris nagy versenypályán mintegy 10000 gyermek vonult el a *Pósa* Lajos páholya előtt. A tisztes költő, ki már hosszabb idő óta gyengélkedik, családja körében jelent meg a gyönyörű ünnepélyen s a székesfőváros polgármestere, az irodalmi országos intézmények több jelenvelt képviselője lelkes, meleg szavakkal üdvözölte, majd a sok apróság elvonult előtte és virágot szórt a költő lábaihoz. — Mélyen meghatva fogadta a költő a gyermekek szeretetének kifejezését és megilletődött szavakkal mondott köszönetet a bensőséges, szép ünnepelésért.

Szabadságidő. *Lehoczky* Márton kir. ügyész f. hó 11-én megkezdte 6 heti szabadságát.

Hivatalvizsgálat. *Kurovsky* Ferencz kassai kir. főügyész folyó hó 9 én városunkba érkezett s 10-én megkezdte a kir. ügyészség hivatalának rendszeres évi vizsgálatát. A vizsgálatot a főügyész folyó hó 13 án fejezte be s ma 14-én elutazik. A tapasztalt példás és mintaszerű rend és pontosság fölött a kir. főügyész méltán fejezte ki teljes elismerését és megelégedését a hivatalvezető kir. ügyész: dr. *Mészáros* István előtt.

Igazgató-választmányi ülés. A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium igazg. választmánya holnap folyó hó 15-én *Medveczky* Sándor elnöklésével ülést tart, melyen a következő hat évre szóló hatállyal megválasztják az új igazgatót is. Dr. *Veress* Samu igazgató működésének hatéves ciklusa e tanév végével befejezést nyer és sorrend szerint most ágost. ev. vallású igazgatót kell választani.

Pénzügyi áthelyezés. A pénzügyminiszter *Kovács* Dániel itteni és *Fücher* Dávid kisvárdai adótiszteket saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Lovniczky* József itteni törvényszéki irodavezető fiát: dr. *Lovniczky* József lipótszentmiklósi állami végrehajtó a nagybecskereki pénzügyigazgatóság-hoz fogalmazóvá nevezte ki.

Eljegyzés. *Ludrovai* *Moys* Antal helybeli ker. munkásbiztosító pénztári tisztviselő f. hó 10-én eljegyezte *Szalontay* Juliska munkásbiztosító pénztári tisztviselőt.

Esküvő. Mult szombaton délután tartotta esküvőjét a helybeli ref. templomban *Mikó* László itteni máv. raktárnok leánya *Aranka* *Bihary* Gyógygyel a kereskedelmi és közgazdasági bank könyvelőjével.

Ünneplés. *Gregor* Károly kir. törvényszéki irodaigazgatót, ki nyugdíjba vonulása alkalmából a királytól hosszas és buzgó szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztet nyerte, f. hó 6 án szívélyes, meleg óvációban részesítették. Az érdemkeresztet *Kolbay* Sándor a kir. törvényszék érdemes elnöke szép beszéd kíséretében tűzte mellére a kitüntetett tisztviselőnek, ki őszinte szavakkal mondott hálás köszönetet a hosszú időn át tapasztalt jóindulatért és a kitüntetésért. Este tiszteletére népes bankett volt, melyen a kir. törvényszék, ügyészség, járásbírószék vezetői és tisztviselői megjelentek s itt is lendületes pohárköszöntők keretében ünnepelték a nyugalomba vonult s királyi kitüntetésben részesült irodaigazgatót.

Pénzügyi kinevezés. A pénzügyminiszter *Mirkov* Lyubomir ideiglenesen nyugdíjazott adóhivatali tisztet ezen minőségben és a XI. fizetési osztályba való sorolással a tényleges szolgálatba visszahelyezte a tornaljai kir. adóhivatalhoz.

Gondnoksági és felügyelő-bizottsági kinevezések. Az ágostonlaki állami óvoda felügyelő-bizottságába *Kolbenheyer* Gyulánét, *Reiszfeld* Ernőnéét és özv. *Kárász* Gusztávnét tagokká, a nyustyai állami óvoda felügyelő bizottságába elnökké: dr. *Szelényi* Jenő gyárigazgatót, taggá: *Szokolovszky* Bence rómk. kath. plébánost nevezte ki a miniszter; vármegyénk főispánja pedig a bánrévei állami elemi iskola gondnokság elnökévé: ifj. *Földy* Ottmárt, alelnökévé: *Moldován* Zoltánt, tagjaivá:

Szabó Győzött, *Diamant* Vilmost és *Breznay* Józsefet, *Czibur* Imre jolsvai ügyvédet az ottani állami elemi iskola gondnoksági elnökévé nevezte ki.

Halálozások. A gömői ref. egyházmegyének ismét gyásza van, amennyiben egy értékes, munkás tagja: *Réthy* Andor, a balogi ref. egyház lelkésze, a gömői ref. egyházmegye lelkészi főjegyzője hunyt el f. hó 10-én 47 éves korában, boldog házassága 13 ik évében rövid betegség után. Főgimnáziumunknak volt jeles növendéke s *Csabay* Pál tornaljai lelkésszé választása után emelte őt a hivek bizalma a balogi lelkészi állásba, hol néhány év alatt megszerezte az egész környék becsülését és szeretetét. Komoly, hivatását nagy buzgósággal és lelkiismeretességgel betöltő férfiú volt, ki az egyházmegye mozgalmából mindig kivette részét s legutóbb is az esperesi választásnál néhány szavazattal megnyilvánult a személye és munkássága iránti elismerés és bizalom. Városunkban gyakran megfordult s még alig két hete, hogy itt hivatalos ügyek intézése céljából járt; nem is sejtettük, hogy ilyen hamar elköltözik az élők sorából. Halála egyházi és világi körökben őszinte részvétet keltett s a részvét impozáns módon nyilvánult f. hó 12-én pénteken délután az elhunyt lelkész temetésén. Ravatala felett a gyászos háznál a balogi ref. énekkar gyászenéke után *Varga* Antal bátkai ref. lelkész s a sírnál *Zajdó* László zsiپی ref. lelkész mondott megható gyászbeszédet s a környék papsága s tömérdek nép kísérete utolsó útjára a korán elhunyt lelkészt. Feleségén, született *Hevessy* Margiton kívül öt gyermeke: *László*, *Annus*, *Andor*, *József* és *István* s kiterjedt rokonság gyászolja az elhunytat.

Kermé-Bibó Erzsébet helybeli állami polgári leányiskolai tanítónő ismét mély gyász érte, a mennyiben 18 éves fivére: *Bibó* László folyó hó 9-én Balfon — hol hosszas idő óta tartó betegsége ellen keresett gyógyulást — elhunyt. Folyó hó 11-én temették el nagy részvét mellett.

Presbiteri gyűlés. Mult vasárnap nagy érdeklődés mellett tartatott meg a református egyház presbiteriumi ülése. Különös érdekességet kölcsönözött ennek az, hogy a presbiterium jól megérdemelt lelkes óvációban akarta részesíteni a református egyházmegye új esperesét: *Czinke* István itteni ref. lelkészt. Az új esperest küldöttségileg hívták meg az ülésre, s itt *Samarjay* János, az egyház érdemes főgondnoka meleg, szívélyes szavakkal üdvözölte *Czinke* Istvánt, ki viszont mélyen meghatva a szeretet, tisztelet és nagybecsülés megnyilatkozásától, hálátelt szívvel mondott köszönetet. — Elhatározták, hogy az ünnepélyes beiktatást junius hó 18 án tartják meg, s ez alkalomra a hivatalok képviselőit is meghívják.

Iparos tanoncok vizsgája. A helybeli iparos tanonciskolában az évről nyilvános vizsgálatokat, kapcsolatban az iparos tanonc munkakiállítással ma vasárnap, d. u. 2—5 ig az áll. elemi fiúiskola helyiségében tartják.

Elemi iskolai vizsgák. Az áll. elemi fiú- és leányiskolák növendékeinek vizsgái már megkezdődtek a vallásvizsgákkal. Holnap hétfőn délután 4-től a fiúk, 5-től a leányok tornavizsgája lesz s 16-án, kedden kezdődnek az osztályvizsgák a III. fiú és leányosztály vizsgájával s 20-án nyerneik befejezést, mikor is délelőtt az V. fiú s V. VI. leányosztályok vizsgája lesz és délután a fiú és leány magántanulók tesznek vizsgát.

Rajzkiállítás. A főgimnázium rajztermében (II. emelet) folyó hó 17-től bezárólag 20-ig rajzkiállítás lesz a növendékek rajzaiból.

Önképzőköri ünnepély. A helybeli áll. polgári leányiskola „Tompai önképzőkör” f. hó 8-án délután tartotta évről ünnepélyét az iskola csinosan, izlésesen díszített tornacsarnokában. Az ünnepélyen díszes közönség jelent meg s ott voltak a tantestület tagjai teljes számban *Kárpáthi* Sándorné igazgatónővel élükön. Az elnöki megnyitót *Braun* Böske IV. o. n. mondta, meleg szavakkal üdvözölve a megjelenteket, majd *Kármán* Katinka titkár olvasta fel gondosan összeállított jelentését, melyben az önképzőkör lefolyt évi működéséről ad számot s beleszötte *Löcherer* Lili pénztári jelentését is s végül a tisztikar hálás köszönetét tolmácsolta

az irántuk megnyilvánult bizalomért a tagok előtt. Ez után *Matolcsy* Pál elemi leányiskolai igazgató mesteri vezetésével karéneket adtak elő a növendékek; nagy hatást és élénk tetszést keltett a *Meskó* Sárika szép magánzólamá. Majd *Gulyás* Margit III. o. növendék szavalta el ügyesen Czuczor „Pistika” című költeményét. *Geruska* Aranka I-ső éves ipari növendék mély érzéssel játszotta el a rozoga zongorán Horváth: „Fantasie mignon hongroise” című darabját. Rendkívül bájosan és sok közvetlenséggel adta elő *Löcherer* Lili III. oszt. növ. a „Búcsú a gyermekszobától” című monológot, zajos tapsra ragadva a közönséget. — Utána *Meskó* Sárika kellemesen csengő, üde hangján általános nagy tetszés mellett izléssel és finom színezéssel énekelte el Bogdán—Deák „Élt egyszer egy kicsiny virág” kezdetű dalát, melyhez díszkrét, ügyes zongorakíséretet *Musotter* Aranka IV. o. növ. szolgáltatott. Természetes, hogy mindketten zajos tapsvihart arattak, épen úgy, mint az utánuk következett *Kármán* Katinka is, ki Balla Miklós „Isten” című költeményét kitűnő hangsúlyozással, meglepő biztonsággal, hatásosan szavalta. Meglátszott, hogy a nehéz költeményt alaposan tanulmányozta. Következő szám „A vadász gyönyöre” karéneket volt, melyben a solo részt *Lendvay* Aranka IV. o. növ. énekelte szépen, megfelelő hangszínezéssel. Egy kedves kis egyfelvonásos vígjátékban gyönyörködöttünk ezután. *Lendvay* Aranka, *Braun* Böske, *Kalocsay* Etelka, *Testák* Vilma, *Zsuffa* Margit, *Szabó* Mária, *Vall* Manczi szerepeltek Ferenczy István „Fonográf” című rövid vígjátékában. Valamennyien kitűnően játszottak, úgy gördült a darab, mintha rutinos felnőttek játszották volna s a közönséget állandó derűtségben tartotta a fel-felcsillant jóízű humor. — A derűtség aztán folytatást nyert a következő számban, mikor a III. osztályu kis *Bikki* Anna pompásan maszkirozva jelent meg a pódiumon s Benedek Elek „Fiam lakodalma” című monológját adta elő. Hanglejtése, gesztusa s előadási modora mindenkit meglepett s méltó jutalma volt a frenetikus tapsvihar. Befejezőül a növendékek énekkara szép dalokat adott elő bámulatos szabotossággal, szép összhanggal. — Végül *Braun* Böske elnök mondta el záróbeszédét, melyben még egyszer visszatekintve a kör mult évi működésére az őszinte hála és méltó elismerés meleg hangján mondott köszönetet társai nevében is a kör tanítónő vezetőjének: *Misik* Rózsának, ki rendkívül sok fáradsággal és ambícióval, szeretettel és gyöngédséggel irányította és támogatta a kör működését, továbbá *Kárpáthy* Sándorné igazgatónőnek s a tantestület tagjainak, kik élénk érdeklődéssel kísérték a zsenge szívek törekvését, végül szívből fakadó búcsút vett növendéktársaitól s megköszönte a közönségnek, mely mindig készségesen hozott anyagi és erkölcsi áldozatot a körrel szemben. A közönség is lelkes elismeréssel adózott *Misik* Róza tanítónőnek, ki nemcsak a kör vezetésében volt méltó utódja *Kerné* Bibó Erzsébetnek, de ezen minden részében kitűnően sikerült ünnepélynek pompás rendezésével és előkészítésével is fényes tanubizonyosságot tett rátermettségéről, finom érzékéről és tudásáról.

Konzervgyári közgyűlés. A helybeli konzervgyár r.-t. évi rendes közgyűlését folyó hó 20-án tartja a takarékpénztár helyiségében. Az igazgatóság és felügyelőség a közgyűlés előkészítő együttes ülését f. hó 8-án hétfőn délután tartotta dr. *Kovács* László igazgatósági elnök vezetésével.

Borsodmegyei gazdák kirándulása. A borsodmegyei Hangács és Nyomár községek kisczudái f. hó 6—7-én — mint lapunk mult számában már előre is jeleztük — ellátogattak vármegyénkbe, hogy a mi gazdálkodásunkat tanulmányozzák és az itt látottakat saját gazdaságuk javítására fordítsák. A kirándulás értelmi szerzője *Fekete* Pál földmives iskolai igazgató, hangácsi földbirtokos volt, kinek ez irányu önzetlen tevékenysége mindenki előtt ismeretes, ő a kisczudák érdekeit nemcsak az iskolában, hanem a mindennapi életben is szíven viseli. A kisczudákkal jöttek: *Pongrácz* Ferencz jegyző, *Balogh* János és *Szakáts* Boldizsár tanítók és *Rádely* Géza ottani földbirtokos is. Junius 6-án Rimaszecsre érkezve a kirándulókat *Fodor* Jenő titkár, *Fekete* Pál igazgató és *Pirk* László tanár fogadták. Majd megsejlezték a rimaszécsi

vajközpontot. Itt *Fodor* Jenő vázolta a vajközpont felállításának történetét és szükségességét, majd bemutatta a vajközpont berendezését. Ezek után az Otthon vendéglő nagytermébe vonultak a kirándulók, a hol is *Fodor* Jenő titkár tartott szép, tartalmas előadást. Előadás után a gazdasági egyesület látta vendégül a kirándulókat. A déli vonattal Rimaszecsről elutazva a kirándulók délután 3 órakor érkeztek Kurinczra, a földmives iskola megtekintésére, hol is *Pirk* László tanár a szarvasmarhák takarmányozásáról, *Fekete* Pál igazgató az iskola csikó, sertés és juhállományáról, *Pethő* Károly gazdasági gyakornok a gazdasági gépekről és munkaeszközökről és végül *Szabó* Sándor állami főkertész bemutatta a helyes gyümölcsfa ültetést és metszést. Este a földmives iskola vacsorát adott a kirándulók tiszteletére. Junius 7-én reggel 8 órakor hosszú kocsisorban vonultak a kirándulók Rimaszombatba, ahova a gazdasági egyesület áruszövetkezetének megtekintésére jöttek. Itt *Haynik* Géza segédtitkár fogadta és kalauzolta őket, bemutatta a szövetkezet raktárait s élvezettel figyelték a hermagtisztító gép munkáját. A még hátralevő fél órát a kirándulók azzal töltötték el, hogy megtekintették városunk nevezetességeit, többek között Tompa Mihály, hazánk nagy költőjének szülőházát is. Délután 10 óra 12 perczkor induló vonattal utaztak el vendégeink ismereteikben gyarapodva és egy kellemes szép kirándulás emlékeivel. Mulasztást követnénk el és csak fél munkát végeznénk, ha ki nem emelnénk vármegyénk Gazdasági Egyesületének áldozatkészségét, valamint *Fodor* Jenő titkár és *Haynik* Géza segédtitkár igazán lekötözö szíves fáradozásait, melyet a szomszédos vármegye gazdáinak látogatása alkalmával kifejtettek.

Mátyás-szobor leleplezése. Megirtuk lapunk mult számában, milyen lélekemelő szép ünnepség keretében leplezték le a sajtógömöri Mátyás-szobrot, melyet *Szabó* András községi bíró gyönyörű beszéd kíséretében vett át a bizottság elnökétől gondozás végett. A szobor talapzatára szép beszéd kíséretében következők tettek koszorút: dr. *Fornéth* Gyula a megye, *Percz* Samu Rimaszombat város, *Facsinay* István jegyző Tornalja nagyközség, *Záhonyi* János Sajtógömör, *Bence* Samu igazgató a polgári iskola tanári kara, *Istók* Béla a sajtógömöri iparoskör nevében. Megemlítjük, hogy a leleplezési ünnepély alkalmából *Lukács* Géza vármegyénk alispánja, *Lukács* Gézáné a vármegyei Fehérkereszt Egylet elnöknője és *Holló* Barnabás szobrászművész, a szobor zseniális alkotója meglehangu üdvözlő táviratot küldtek Sajtógömör hazafias közönségének és a szoborbizottságnak. A figyelmes megemlékezésért a község és bizottság nevében lapunk utján is hálás köszönetet mond *Bogár* Lajos, a szoborbizottság tagja.

Tornavizsga. A helybeli állami polgári leányiskolában a tantestület egy részének, szülőknek és érdeklődőknek jelenlétében f. hó 9-én tartatott meg a tornavizsga, melyről külön azért emlékszünk meg, mert az előző években is mindig nagy érdeklődés kísérte a fiatal leányok tornavizsgáját. Ez idén felváltotta a tanításban *Nagy* Zoltánnét az új tanárnő: *Misik* Rózsá, ki a hozzáfűzött várokozásnak teljesen megfelelt. Meglepő volt az a kitűnő fegyelmezetttség, mely az egymásután felvonult osztályokon látható volt. A rendgyakorlatok, a svéd tornagyakorlatok szabatosak, hajszálalig pontosak voltak: a növendékek könnyed mozdulatokkal, dicséretes igyekezettel és megfelelő gyakorlottsággal mutatták be az évközben szerzett ismereteket. A szorgyakorlatokon is meglátszott a szép haladás. A vizsga, mely itt első debutje volt a fiatal, ambíciózus tanítónőnek, igen jól sikerült, s buzditással szolgálhat a jövőre.

Gazdaggyűlés Temesváron. Hetezer-nél több gazda jelentkezett a Magyar Gazda szövetség junius hó 17-én Temesváron tartandó gyűlésére. Vármegyénk gazdasági egyesületét ezen nagygyűlésen *Szent-Iványi* Arpád elnök és *Fodor* Jenő titkár fogják képviselni.

Cserkészek felavatása. Főgimnáziumi cserkészcsoportainknak mintegy 35 tagja a mult héten kiállotta az ujonczpróbát, amely egész délután tartó vizsgálat volt; a jövő héten pedig az ujonczok tisztjeik előtt fogadalmat tesznek, hogy mindig hivek lesznek Isten-

hez, királyhoz, hazához; védelmezik a gyöngét és segítségre szorult és saját törvényeiket megtartják. A cserkészek részére a nagy vakáció folyamán nagyobb együttes gyakorlat lesz Keszthely táján, ahol 150 cserkészfő 1 hónapig fog felügyelet alatt táborozni. Fölvételre lehet jelentkezni *Tas* József főtitkárnál Budapesten VI., Lehel-utca 16.

Lopás. Kellemetlen vendég járt folyó hó 12-ére virradó éjjelen *Jakab* János pénzügyi segédtitkár éléskamrájában. Ugyanis a tolvaj az éléskamra nyitva felejtett ablakán bemászott és egész kedélyesen megterítve magának kávé készített, majd pedig egyéb élelmiszert fogyasztott el. Azután mint aki jól végezte dolgát, utavalóul az élelmiszerekből felrakodva ismét eltávozott. A lopást csak reggel vették észre s azonnal bejelentették a rendőrségnél, mely a nyomoizást minden irányban megindította.

Utépitkezések megtekintése. Putnokon nagyobb szabásu utépitkezések vannak folyamatban, melyek kis koczkaburkolattal ellátva már közelednek a befejezéshez. Ezen utépitkezések megtekintése végett Putnokon f. hó 11-én egy bizottság szállott ki, melynek tagjai voltak: *Incze* Kálmán miniszteri főtanácsos, *Hartig* Sándor miniszteri tanácsos, *Wuffka* Ernő műszaki tanácsos és *Breier* Lipót kir. mérnök. A szefüle után a bizottság tagjait *Serényi* Béla gróf látta vendégül.

Belefult a Sajóba. *Beke* János lekenyei lakos 3 éves István nevű fia f. hó 10-én Lekenyén véletlenül beleesett a Sajóba s a vízbe fult. F. hó 11-én boncolták a hullát s a vizsgálat elrendeltetett.

Az idény előrehaladottsága miatt mélyen le szállított áron kiárusítom a raktáron lévő kosztimóket, felöltőket és kalapokat.

FISCHER BERTA női divatterme Rimaszombat.

Ismét a cigányokról. Igen, ismét a mi kedves cigányainkról van szó, akik nélkül talán a mi kedves „Batyinkat” el sem tudnánk képzelni. No igen, mert bármerre menjünk, uton utfélen belebotlunk egy egy csavargó cigányba. Sőt már annyira urnak érzik magukat városunkban, hogy miattuk maholnap még a járdán sem fogunk járhatni. — Ezt abból az alkalomból írjuk, hogy folyó hó 10-én (szerdán) estefelé a keresk. és közigazgatási bank előtt az egyik cigány bikacsekkal akarta feleségével ügyes bájos dolgot elintézni. A járdát egészen elállták úgy, hogy az éppen arra jövő id. L. E. alig tudott mellettük elmenni. A mint elhaladt mellettük, egyszerre a cigány éktelen káromkodásba tört ki s a bikacsekkal kezdte fenyegetni a nyugodtan tova haladó id. L. E.-rét. *Vasas* József bankszolga figyelmeztette a cigányt, hogy hagyjon békét a nyugodtan arra járóknak, mire ez a bankszolganak esett, aki azonban a cigányt lefogta s átadta a rendőrségnek. Ismételten felhívjuk az illetékesek figyelmét a városunk utcáin kóborló cigányokra. Csináljanak egyszer már velük rendet, tisztítsák meg városunkat Fáraó népétől, mert azt még sem lehet tűrni, hogy bikacsekkal hadonászva szorítsák le a járdáról az azon békésen haladó polgárokat.

Lakbérosztályozás. A lakbérbe sorozás tudvalevőleg az országban sok helyen nem volt méltányosan keresztül víve, s Rimaszombat város is azok közé tartozik, melyek évek óta igyekeznek kedvezőbb helyzetet teremteni, s a várost magasabb lakbérosztályba sorozni, annyival inkább, mert itt a lakbér folyton növekszik s az államtól kapott lakbérből a tisztviselők alig tudják fedezni a tényleges lakbért. — Most olvassuk a fővárosi lapokban, hogy Putnoknak sikerült magasabb lakbérosztályba jutnia. Sajnos, nekünk még nincs most sem kilátásunk!

Trachoma tanfolyam. A m. kir. belügyminiszter dr. *Heinrich* Béla itteni áll. gyermekmenhelyi igazgató főorvost a f. hó 15-ikén kezdődő 2 hetes trachoma tanfolyamra behívta.

Vásár után. A rimaszécsi vásár után f. hó 8-án *Juhász* András rakottyási béres és bátyja ittasan haladtak az uton, mikor össetalálkoztak *Koncz* Ferencz nemesradnóti kondással, kivel összeszólalkoztak s a két részeg ember nekiesett a kondásnak. Ez aztán ölmos botjával úgy fejbe vágta *Juhász* Andrást, hogy ezt súlyos sérülésével be kellett szállítani a kózkórházba.

Igazságügyi kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Pecsek* János rozsnyói kir. járásbirósági telekkönyvi átalakító díjnokot a rimaszombati kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki.

Alakuló gyűlés. A helybeli iparos tanonciskola felügyelőbizottsága f. hó 6-án a városháza tanácstermében *Törköly* József elnöklésével ülést tartott, melynek első tárgya volt a tisztikar három évre való megválasztása. Elnökké megválasztott: *Kerekes* Dezső főgimn. tanár, alelnökké: id. *Rábely* Miklós nyomda és lapkiadó tulajdonos, jegyzővé: *Philippovits* Emil áll. el. isk. tanító, gondnokká: *Törköly* József áll. el. fiúiskolai igazgató. A megválasztott tisztviselők egyenként megköszönték a bizalom megnyilatkozását, s komoly ígéretet tettek arra nézve, hogy az iparos tanonciskola érdekeit készségesen, legjobb tudásuk szerint támogatni fogják. Az új elnök indítványára nagy elismeréssel emlékezett meg a gondnokság *Zachar* Gusztáv volt elnökről, ki korára való tekintettel nem vállalta tovább a vezetést, melyet mintegy három évtizeden keresztül végzett. Mi magunk is ezen referádánk keretében megállapodunk egy pillanatra és meghajtjuk az őszinte, igaz elismerés zászlaját e tisztos, talpig becsületes, munkás és minden tekintetben érdemes férfiú előtt. Állandó figyelemmel kísértük nemcsak a tanári pályán kifejtett zajtalan, de eredményekben gazdag munkásságát, hanem nyugalomba vonulása óta látjuk, hogy a közügyeknek hűséges, önzetlen munkása, s különösen meleg érdeklődéssel viselte mindenkor szívében az iparügyeket. Így az a közel 3 évtizedes működés, melyet az iparos tanonciskola felügyelőbizottságában és annak élén kifejtett, nem csupán a felügyelőbizottság által ismerendő el, de értékes az minden tekintetben, s mi is kifejezzük őszinte elismerésünket. A bizottság elhatározta, hogy a *Zachar* Gusztáv működése feletti elismerését és háláját — érdemei méltatásával — jegyzőkönyvbe iktatják, s ezt az elnök vezetésével egy küldöttség fogja átadni. Ezután több halaszthatatlan ügy nyert elintézés, s elhatározták, hogy az iparos tanonciskolai vizsgát vasárnap, f. hó 14-én tartják meg az állami elemi fiúiskolában és ugyanekkor kézimunka kiállítás is lesz, melyre felhívjuk a figyelmet.

A kir. tanfelügyelők látogatásai. *Lőrinczy* György kir. tan., tanfelügyelő Rózsnyón az állami óvodák szervezése, Putnokon a polgári fiú- és leányiskola szervezése, Jolsván pedig a kettős állami kisdudóvó szervezése érdekében járt. — *Bihary* István kir. segéd-tanfelügyelő meglátogatta a likéri és klenőczyi iparos tanonciskolákat, továbbá a sajjóházi állami elemi iskolát, az alsósajói és lekenyei, a csoltói, a lökői, az otrokocsi, a dobóczyai, a jénei és páskaházi, a kuntapolczi, a hámosfalvai, valamint a gacsalki ev. iskolát.

Eskütétel. A vármegyei Közművelődési Egyesülettől főtartott óvodáknál alkalmazott óvónők, névszerint: *Dobos* Margit rimafürészi, *Szabó* Jolán rimabrézói és *Prunyi* Izabella rimarhói óvónők a hivatali esküt letették.

Fősorozás a putnoki járásban. A putnoki járásban folyó hó 9. és 10-én tartott meg a fősorozás, a melyre megjelent 234 állításköteles, távol maradt 56. Be lett sorozva 87, egyévi önkéntesnek 3 és póttartalékosnak 4, összesen tehát 94. — A százalék 40. — Folyó hó 11-től kezdődőleg egészen 15-éig bezárólag, a tornajai járásban folynak a sorozások.

Mozi-hírek. Szenzációs vig műsort hozott csütörtökön, urnapiján kettős előadásban vászonra a helybeli Apolló színház. Vászonra került a világhírű Henny Porten Filmgyár legszébb alkotása az „Öfensége” című vígjáték. A két órás változatos és grandiózus műsor domináló attrakciója volt ez a vígjáték. A felvétel művésziesen van színezve, jelenetei páratlan szépségeivel, kiállításai káprázatos, arányaival és lebilincselő érdekességeivel felülmúlja az eddig látott összes színes felvételeket. Ma (vasárnap) délután 4 órától és este fél 9-től két órás, brilláns, nagyszabású műsor: melynek legkiválóbbja a „Hiawatha” vagy a halálos tangó tánc, társadalmi dráma 5 felvonásban. Továbbá „Eclair Journal” a legújabb heti események, „Az urasági inas” vig jelenet és a „Mozi csinyek” vígjáték, előadva a leghíresebb párisi színészek által. S végül a „Rossz nadrág” kacagató vígjáték.

Bevonulás. Dr. *Eszényi* Gyula városi tisztiorvos f. hó 15-től négy heti gyakorlatra bevonult a katonasághoz. Távolléte alatt a tisztiorvosi teendőket ellátásában dr. *Szabó* Károly nyug. városi tisztiorvos helyettesíti.

A nyomorék gyermekek vizsgálja junius hó 15-én délelőtt 10 órakor lesz megtartva, s a vizsga befejeztével ugyanott a nyomorék gyermekek kézimunkája is értékesítve lesz. Az érdeklődő közönséget ezuttal is tisztelettel hívja meg az Elnökség.

Fürdő élet Várgedén. A nagyközönség által oly kedvelt, de vezető főembereink által minél kevesebbet pártolt Várgede gyógyfürdőn, ahol a látogató közönség mindig megtalálta a keresett gyógyulást és szórakozást, mozgalmat élet uralkodott e héten. 9-én ugyanis a rozsnyói kath. polgári leányiskola összes növendékei, tanárnőkkel kirándultak úgy, hogy 80 személyre volt rendelve teríték. Hogy mily vig és kedélyes hangulat uralkodott, bizonyítja, hogy ezen serdülő leányok egymásközt táncra perdültek. A boldogság és megelégedés sugárzott a növendékek szemében, amint az ózondus tiszta levegőt magukba szívták. Az ünnepélyt — melyet a várgedei nagytiszteletű főúr nagy odaadással rendezett — nagyban emelte a *Kubinyi* és *Sztojkovits* családok jelenléte, akik szintén mindent elkövettek, hogy ezen szép és szívet felemelő ünnepélyt minél szebbé és felejthetetlenebbé tegyék. Az új vendéglős is kitett magáért annyira, hogy a jelenvoltak nagyon megdicsérték, úgy a jó ételekért, valamint tiszta és jó kiszolgálásért, hogy mindnyájan a legjobb emlékekkel utaztak el azon kívánsággal, hogy minél előbb viszontláthassák egymást Várgedefürdőn.

Iskolatársak találkozása. Felkérjük osztálytársainkat, kikkel 1909-ben a rimaszombati polgári leányiskola IV. osztályát elvégeztük, hogy az akkor megbeszélte öt éves találkozás céljából ez év július 1-én d. e. 11 órakor a rimaszombati polgári leányiskolában megjelenni szíveskedjenek. — Rimaszombat, 1914. június 6. Kálniczky Margit, Molnár Gizella.

Felhívás. Tisztelettel kérem mindazon volt osztálytársaimat, a kik velem a rimaszombati egy. prot. főgimnáziumban az 1903—1904. tanévben érettségit tettek, hogy a folyó év július 2-án megtartandó 10 éves találkozó érdekében címüket velem mielőbb tudatni szíveskedjenek annak megjelölésével, hogy a találkozón részt vesznek-e? — Rimaszombat, 1914. június hó 5-én. *Kandra* István, kir. adótiszt.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

Dij-kugliverseny. A putnoki kaszinó junius hó 11-én, Urnapján délután 1/4 órai kezdettel tartotta meg saját helyiségében első nyári díj-kugliversenyét. — A versenydíjak kiosztása után — putnoki jó szokás szerint — a hajnali órákig együtt maradt a társaság. Ugy halljuk, nemsokára megújrázzák a versenyt.

Tornavizsga. Az egy. prot. főgimnáziumban f. hó 11-én délután tartották meg a tornavizsgát nagyszámú közönség jelenlétében. Nagyon szép volt és példás fegyelmességre vallott a nagyszámú diákság felvonulása s mind a nyolcz osztály növendékeinek hatalmas oszlopokban sorakozása. A vizsga a Hymnus eléneklésével kezdődött, majd a tornatanítás igazi lelkes és kiváló mesterének: *Szigeti Benedek* Gyulának vezénylete mellett a gyakorlatokban gyönyörködtünk. Különösen tetszetek a precíz és társas erőgyakorlatok, melyeket ez idén a svéd tornaszás köréből frissített fel Sz. Benedek Gyula tornatanár. A versenyek következtek ezután. Győztesek lettek a versenyfutásban: *Hlóska* Ernő II., *Kulik* József III. és *Trunkó* István VIII. o. tan. — A súlydobásban szintén *Trunkó* VIII. o. t. győzött, ki a 10 klgr. súlyú vasgolyót 9 és fél méterre dobta. Versenyen kívül *Török* Árpád VIII. o. tan. 10 méterre dobta a golyót. Gerelyvetésben ugyancsak *Trunkó* vitte el a díjat, mert a gerelyt 43 m. 10 cméterre dobta. Érdekes volt a magasugrás, melyen ismét *Trunkó* került ki győztesen a versenyből, amennyiben a pusztá talajról 165 cméter magasan ugrott. A vizsga végén a labdarugó csapatok versenyeztek s igen szépen játszottak. A küzdelem eldöntetlen maradt. A vizsga este 7

órákor ért véget s a közönség legjobb benyomásokkal oszlott szét.

Nyári multság. A rimaszombati kereskedő ifjak az atletikai klub tagjaival együtt július hó 5-én zártkörű nyári táncmultságot rendeznek a Széchenyi-kertben. Akik tévedésből meghívót nem kapnának s erre igényt tartanak, szíveskedjenek a titkári hivatalhoz fordulni. Kedvezőtlen idő esetén a multságot július 12-én tartják meg.

Tanítók gyűlése. A „Várgede Kishonti egyesített alesperesi kerületek róm. kath. tanítói köre” f. hó 4-én tartotta közgyűlését Rimaszombatban, a Kath. Olvasókör nagytermében. A szent mise meghallgatása után a jelenvoltakat *Parák* Lázár körelnök üdvözölte s bejelentette, hogy *Ridilla* József várgedei ker. tanfelügyelő esperessé nevezetett ki, helyét *Fodor* József czeredi plébános foglalta el; *Stubenek* József, pápai kamarás, kishonti ker. tanfelügyelő ez állásáról lemondott, helyére *Szokolovszky* Bencze nyustyai plébános nevezetett ki. A világi elnök után az új ker. tanfelügyelő is megnyitotta a gyűlést. Megnyitójában igaz szívből eredő szavakkal ecsetelte a tanítóság iránti érzelmeit s kijelentette, hogy a tanítók érdekeit mindig szíven fogja viselni. Majd hosszabban szólt a vallás-erkölcsös, hazafias neveléséről s arról, hogy a vallás-erkölcs egyedüli támasza az egyesek és államok létének. Hivatkozik történelmi példákra s arra az eredményre jut, hogy a ki vallását elvesztette, az mindenét veszítette el. A közgyűlés a nemes gondolatokban gazdag megnyitót zajos éljenzéssel fogadta s egyben melegen gratulált az új ker. tanfelügyelőnek. „Egy egészségügyi óra a népiskolában, egészségünk megővésétől s baleset alkalmával az első segítségnyújtásról” című munkáját felolvasta *Paulovszky* Pál susányi tanító, a kinek szorgalmáért s a tétel ügyes kidolgozásáért a gyűlés jegyzőkönyvi köszönettel adózott. A budapesti tanítók egyrészének országszerte közismert határozata ellen — a mely szerint a vallástanítást az iskolából ki akarják küszöbölni. — *Jókövy* Emil nyújtott be határozati javaslatot, a melyet a közgyűlés nagy lelkesedéssel, egyhanguan fogadott el. A határozat veleje a következőkben kulminál: „A várgedei-kishonti róm. kath. tanítói kör undorral fordul el a budapesti tanító egyesület egy bizonyos részének ismert határozatától, arról tudomást nem vesz annál is inkább, mert a vallás-erkölcs tanítása helyett a szabadkőműves erkölcsstan tanítása a cél, s hogy a vallás kiirtására törekszik az az irányzat, a mely a budapesti tanítótestület f. évi április hó 2-iki közgyűlésén oly szenvedélyesen nyilatkozott meg. . . . Mi, körünk tagjai, mint kath. tanítók, akik a föltorgatás tendenciáival szemben a törvényes álláspontot védelmezzük; mi, akik az iskolát az egyedül életképes keresztény művelődés szolgálatában akarjuk továbbra is megtartani, mi, kik az erkölcsi elfajulástól féltjük magyar társadalmunkat: megszehangzó szóval tiltakozunk az iskolával szemben elkövetett merénylet ellen. A legerélyesebben tiltakozunk ama határozat ellen, hogy: „A hittan az iskolából az egyházak hatáskörébe utalandó, a népiskolában világi tanítók által általános emberi erkölcsstan tanítandó.” Tiltakozunk a törvény nevében, a józan emberi ész nevében, tiltakozunk természetóvta jogaink, állampolgári szabadságunk alapján. *Cziglédy* László pénztáros jelentése, több folyó ügy letárgyalása után a gyűlés a Hymnus eléneklésével véget ért s a megjelentek a tanfelügyelőség hivatalába vonultak, hogy *Lőrinczy* György kir. tan. tanfelügyelőnél bemutatkozó tiszteletgésüket megtegyék. *Szokolovszky* Bencze, az új ker. tanfelügyelő igaz szívből eredő szavakkal üdvözölte a kir. tanfelügyelőt, működéséhez Isten áldását, a kath. tanítók iránt pedig szeretetét, pártfogását kérte. Nevezett kir. tanfelügyelő szeretetének, barátságának ad kifejezést, szorgalmas, hazafias munkát óhajt s ajánlotta magát tanító-munkatársainak szeretetébe. — Ezután barátságos ebéd volt, a hol számos felköszöntő hangzott el, s utánna a megjelentek egy kedves nap emlékével távoztak otthonukba.

A vármegyei muzeum. A gömörvármegyei muzeum, melyet *Loysch* Ödön igazgató nagy figyelemmel és sok gondnal rendbehozott, már pünkösd óta nyitva van, s hatalmas falragaszok útján közli a vezetőség a közönséggel, hogy szerdán, vasárnap és ünnepnapon délelőtt 9—12-ig a muzeum termei nyitva vannak.

Közleményekről. A vármegyei lapkiadótulajdonosok tudvalevőleg közös egyet értéssel megállapodtak, más megyei lapokhoz hasonlóan, hogy a hirdetésszerű közleményeket csakis megfelelő díjazás ellenében adják ki. — Ilyen közlemények: családi értesítések, köszönetnyilvánítások, nyugtázások és az összes hirdetésszerű közlemények. Ezen utóbbiak közé tartoznak természetesen a *tanintézeti vizsgarendek, ünnepélyek programjai* stb. stb. A lapok kiadóhivatalai annak idején ismételtlen közzétették a megállapodást, melyhez mi szigorúan ragaszkodunk és elvárjuk laptársainktól is, hogy a közös megegyezéssel hozott határozattól semmiféle okból nem térnek el. — Ezt azért tartjuk szükségesnek most újra felhozni, mert több tanintézettől vettük a vizsgarendeket, melyeket az iskolák vezetői közérdekűnek tekintenek és azok díjtalan közlését kérik. Kijelentjük tehát, hogy bármennyire szívesen óhajtanánk is eleget tenni kívánságuknak, nem tehetjük ezt, mert minket a megállapodás köt s attól senkinek kedvéért el nem térünk. Különös figyelmet tanusítunk már akkor is, ha a meghívóból az esetleg közérdekű részt kiemelve, tájékozásképen közöljük azt díjtalanul. De többet nem tehetünk s ezt kérjük a jövőre való mihez tartás végett is tudomásul venni.

Rimaszombat, 1914. június 12.

A Gömör-Kishont kiadóhivatala.

Óvoda multság. A helybeli „Gizella” kisdudóvó intézet növendékei mult vasárnap a hűvös időjárás miatt nem tarthatták meg multságukat. Ha jó idő lesz, a multság ma délután megtartatik a Széchenyi-kertben.

Uj vasbeton hid. Vármegyénk jelenleg legnagyobb vasbeton hidjának építése Sajótiában most kezdődött meg a Sajón keresztül átvezető állami uton. A hid építésének munkálatait *Fekete Fülöp* és *Kovács Sándor* budapesti mérnök vállalkozók vezetik.

CSARNOK.

Iskolásban.

Iskolában vizsgs áll épp,
Szorul, szepeg e gyereknép.
Pedig ok rá nincs is oly nagy:
Tanítóácsai és a pap,
No meg a tantelügyelő,
Szép szavakkal hívják elő
Felelni a legénykéket,
S bátorítják szegénykéket.

A szülők is itt vannak mind,
Mindenik bátorságot int,
Hogyha feláll és ha kilép
A porondra az apró nép.
Okuk másképp sincsen félni,
Dolgát valamennyi érti.
Szinte gyönyörrel hallgatom,
Hát a szülők, hát a rektor!

Most egy leány, egy csöpp angyal,
Tölti be az időt szóval.
Alig hallik, szava oly halk,
S hogy remeg a kedves csöpp ajk.
Pedig a dolgát tudja ő,
Olyan szépen adja elő,
Hogy teremté Isten Évát,
A bűn és nyomor ősanját.

Most meg egy kis legény lép ki,
S feladják a kérdést néki.
Ő felel rá bátram, szépen,
Folyékonyan, értelmesen.
Az eredendő bűnről szól,
Vajh' érti-e, amiről szól.
Nem tudom én sem értettem,
Csak most bűnöm özönében.

S elmélyedve a bűn felett,
Ólték többen komoly képet.
S a kedély már nyomott lenne,
Ha egy félénk kis legényke
A kérdésre félig sirva,
Ilyképen nem válaszolna:
Az ás-vá-nyok, az ás-vá-nyok.
Hoz tar tozik a vakondok.

Deák öcsémnek.

Kedves öcsém János, megkaptam a mókát
Én is irok neked egy pár igaz strófát.
Nálatok más világ, nálunk is más van.
Ott a mókás tavasz, itt a munkás nyár van,
Dolgozunk, izzadunk, hogy valamink legyen.
Tinéktek a munka játszva könnyen megyen,
Fiatalos szívvél a jövőben biztok,
De majd később... később lássátok, hogy hiztok?

Hála égi Jóság, nekünk bajunk nincsen,
Még csak hajba se kell kapnunk a sok kincsen.
No de azért épen, amennyi kell szűken,
Ez is csak befolyik minden hóban hüen.
Nénéd és sógorod, ők is csak megvannak,
Az üzletük megyen, vesznek és eladnak.
Csak zsidó ne volna és konkurrenzia,
No de majd ott leszünk, ha folyik a juha.

Ám különben mi sem vagyunk munkás lista,
Sem kolostorlakók, se vén pesszimista.
Bálban voltunk öcsém, bálban a farsangon,
Táncoltunk ott sokat s daloltunk nagy hangon.
S nekem, hogy a jó bor a fejembe szállott,
A szívem egyszerre ugrott meg elállott.
Bele bolondultam egy szép szőke lányba,
S majdhogy fel nem kévelt anyjukom a bálba!

Atyáddal is voltunk együtt a farsangon,
Szó esett közöttünk rólad is, megvallom,
Theológiáról meg a művészetéről,
A szobrász pályádról meg az üres zsebről.
Hanem azért neked, ha rózsásnak látod,
A szobrász pályát, hát hozzá kell ám látnod.
Vésés faragáshoz. Legalább te fogod,
Versiró bátyádnak faragni a szobrot.

Itt azonban öcsém, kikötöm előre:
Az anyag mellékes, ha érczbe ha kőbe...
Szobromon ott legyen a puska, az erdő,
És ebben madárdal és nyáron hűs szellő.
Ott lehet a tél is, a fák közt hősátrak,
S lecsüngő csodaszép hóvirágos ágak.
Mert tudod, ha egykor a sirba lefekszem,
Ezeket még lent is... még ott is szeretem.

No és most rátérek kérdésed sorára.
Fektesd sulyt levélre, versre és prózára.
Legyen a munkádnak gerince és azon,
Vagy kellemes női báj, vagy férfias izom.
A képre pedig, amit te festettél,
Bírálatom, hogy nem festőnek születél.
E téren sohasem éred el Munkácsit,
Se Michel Angelót, se Benczurt, se Fesztit.

Épp ezért irással, festéssel ne törődj,
Csak annyit, amennyit kell maturád előtt.
A könyv, a könyv öcsém s benne a tudomány
Ezen épül fel a művészet mind a hány.
De tán hagyjuk abban a filozófiát,
S a csömörlést keltő könnyű tanácsadást.
Kifogyván a szóból, soraim bezárom,
Csókollak öcsikém, s az Isten megáldjon,
U. i. még a számtant kezembe ajánlom.

Klamarik János.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

K. k. fiam *Csiszár Elemér* könnyelmű és nagymértékben pazarló magaviselete kényszerít, hogy mindenkit felkérjek, miszerint neki semmiféle hitelt vagy kölcsönt ne adjon, miután azt kifizetni nem fogom.
Sajópuspöki (Gömörmegye). *Csiszár László.*

Kiadó üzlethelyiség.

Deák Ferencz-utca 22. szám a.
egy üzlethelyiség hozzátartozó lakással együtt kiadó. — Értekezhetni lehet:
ZSUFFA KÁLMÁN tulajdonossal.

A Tompa-szálloda

teljesen ujon berendezve és átalakítva, ajánlja az utazó közönségnek **tiszta**

egészséges szobáit, jó magyar **konyháját** és saját termésű valamint hegyaljai **borait** mérsékelt áron.

Tisztelettel
GEDE ISTVÁN vendéglős RIMASZOMBAT.

1-10

Eladó ház.

Rimaszombatban Rákóczy utca 22. számú kétemeletes ház — **a régi gimnázium épülete**, jelenleg **a nyomorék gyermekek otthona** — eladó. — Venni szándékozók tudakozódás céljából forduljanak a **Fehér-Kereszt Egyesület Elnökségéhez.** 11—*

Budapesti fodrászné

olcsón fésül és ondolál, ajánlkozik uri házakhoz.

BOROS LAJOSNÉ.

Lakása megtudható: **Józsa Áronnénál.**

Kiadó az Erzsébet-téren

egy emeleti **utcai lakás** mellék-helyiségeivel, **mely most lett teljesen rendbehozva**; vízvezeték, fürdőszoba, villany világítás, új festés stb. vel.

Bármikor megtekinthető.

Bővebb felvilágosítást nyújt: **KOHN ADOLF** tulajdonos **Erzsébet-tér 16.**

Birtok-bérlés.

500—600 holdas urasági birtok kerestetik bérlésre: lehetőleg sok le-
gelővel. — A bérlésre vevő czime megtudható e lap kiadóhivatalában.

Kiadó

vízvezetékekkel ellátott egy három és egy két szobás **lakás** a hozzátartozókkal **azonnal Losonezi-utca 13. sz. alatt.** Értekezni lehet ugyanott a tulajdonos **Tokár Istvánnal.** 9—*

Kiadó lakás és bolt.

Az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy szép három szobás lakás **azonnal** bérlésre vehető, **egy bolthelyiség** pedig azonnal. — Értekezhetni bármikor lehet ugyanott az emeleten lakó

Andrási László fényképésszel.

Fazekaszsaluzsány község előljáróságától.

Árverési hirdetemény.

822. sz. — Alulírott községi előljáróság közhírré teszi, hogy Fazekaszsaluzsány község tulajdonát képező

korcsma- és bolt-épület

a hozzátartozó melléképületekkel és jogokkal együtt 1914. évi július hó 1-től kezdődő egymásután következő 3 és fél évre **f. évi június hó 19-én** d. e. 11 órakor a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adni.

Részletes árverési feltételek az osgyáni körjegyzői irodában Osgyánban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Fazekaszsaluzsány, 1914. június 2.

Talán András, bíró.

2—2

Scholz Pál, h. körjegyző.

Tájékoztatásul

tekintet nélkül minden életbiztosítási, valamint az összes biztosítási ügyekben legjobb referenciák mellett a legjutányosabb életbiztosítási díj-táblázatokkal díjtalanul szolgál a

BERLINI VIKTORIA

életbiztosító részvénytársaság rimaszombati vezérügynöksége:

KOHN ALBERT fakeskedőnél.

Árverési hirdeteményi kivonat.

834. sz. — A feledi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Radics Antalné szül. Balázs Róza bolyoki lakos végrehajthatónak Boros János és neje Mike Rozália végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 30 kor. tőkekövetelés s ennek 1913. évi szeptember hó 10. napjától járó 5% kamata, 36 kor. 35 fillér eddig megállapított per- és végrehajtási s az árverési kérvényért ezuttal megállapított 16 kor. 45 fillér költség, valamint a csatlakozottnak kimondott Benkó János rimaszombati cég 388 kor. Gál János 43 korona és járuléka behajtása végett a feledi kir. járásbíróóság területén levő Rimaszécs községben fekvő s a rimaszécsi 315. sz. tjkben A. I. 1. sor, 59. hrsz. ingatlanak B. 7. 8. alatti Boros János és neje Mike Rozál nevében álló jutalékra 814 kor. becsértékben elrendelte.

Az árverést 1914. évi **június hó 25-én** délelőtti 10 órakor Rimaszécs község házában fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el. — Az árverési szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. tcz. 42. § ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, vagy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kikiáltott letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881. LX. t. cz. 147. 150. 170. §§. 1908. XL. tcz. 21. §.)

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyannyi százalékáig kiegészíteni. (1908. XLI. 25. §.)

Feleden, 1914. évi március hó 10.

Boross sk. kir. járásbíró.

MEGHIVÓ.

A „Csízi Jód-Bróm-Forrás Fürdő Részvénytársaság“

folyó 1914. július hó 5-én d. e. 10 órakor
tartja Csízben az igazgatósági épület nagytermében

évi rendes közgyűlését.

A gyűlés tárgyai lesznek:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelőbizottsági jelentés.
3. A múlt évi számadásokról az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentésének elbírálása s azzal kapcsolatosan a mérleg jóváhagyása.
4. Nyereség felosztása iránti határozathozatal.
5. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének betöltése.
6. Felügyelőbizottság választása.
7. Alapszabály-módosítás.

8. Indítványok.

Az 1913. évi mérleg és a közgyűléshez intézett jelentés a társaság irodájában a hivatalos órák alatt a közgyűlést megelőző 14 napon át minden részvényes által megtekinthető.

A fentebb megjelölt helyen és időben tartandó közgyűlésre a részvényes közönséget tisztelettel meghívja

Csíz, 1914. június 4.

Az igazgatóság.

Javításmentes lefedeések és falburkolások

Eternit

PALABOL

ETERNIT

Csak akkor valódi ha minden lapon az **Eternit** törvényileg védett szövevény dombornyomásban látható.

ETERNIT-MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-UT33. GYÁR: NYERGESUJFALU.

KÉRJEN MINTÁT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

Elárusítók Rimaszécs: GESCHEIT, KLEIN és RAPPAPORT.

Tanuló.

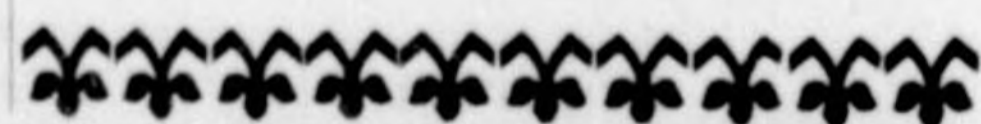
Egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13-14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Hirdetéseket

mérsékelt áron e lap részére elfogad a kiadóhivatal Tompa-u. 10. és

Ifj. Rábely Miklós

könyv és papirkereskedő Deák Ferencz-utca 20.

HIRDETMÉNY.

A Miskolczi Hitelintézet áru- és terményraktáraiban az ez idei

XXII. évi gyapjuvásárt

június 27-én tartjuk meg.

Részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk:

Miskolczi Hitelintézet.